
ÚVODNÍK

Podzimní skepse

Praško J.

Je zvykem editoriału zamyslet se nad nějakým důležitým tématem. Napadá mě hned několik, ale ihned mám pocit, že spíše než zamyšlení, napadá mě kritika. Je podzim. Někomu začíná sezonní deprese, na mne padá podzimní skepticismus. Přesto vím, že kritika vesměs nic neřeší; v české kotlině se spíše každý urazí, je nepříjemně dotčen, začíná pomlouvat atd. Přesto mi to nedá, abych alespoň o třech jevech, které mě velmi mrzí, nena-psal.

Asi nejvíce se mě dotýká fakt, že psychiatrii téměř přestávají dělat psychoterapii. Prostě je málo bodově ohodnocená, psát léky a „otočit“ více pacientů, eventuálně dosáhnout povoleného limitu bodů za kratší čas, je výhodnější. Zdá se, že pojišťovna provedla tah, který nám přednášeli naši učitelé v kognitivně behaviorální terapii, tedy proměnu vnitřní motivace ve vnější, a pak její postupné snižování. Kdysi v první polovině 20. století se přistěhoval na Manhattan židovský obchodník do čtvrti, která byla antisemitsky orientovaná. Otevřel obchod a stal se trnem v oku u starousedlíků. Promluvili tedy s několika místními výrostky a řekli jim, ať dělají výtržnosti před jeho obchodem, aby to odradilo případné zákazníky. Výrostkům se představa, že budou popuzovat staršího člověka, celkem zalíbila. Scházeli se před jeho obchodem, dělali tam rámus, rvali se, pili alkohol a podobně. Zákazníci opravdu nepřicházeli. Jednoho dne obchodník vyšel před obchod a řekl: „Pánové, obchody nejdou, ještě že mi tady děláte společnost, jinak bych tu byl sám, tak se alespoň nenudím. Chci vás za vaši společnost odměnit.“ Dal každému 5 dolarů. To dělал celý týden. Další týden se omluvil, že obchody nejdou a tak je může odměnit jen jedním dolarem. Další týden jim dával půldolar. Nakonec po čtvrtém týdnu vyšel a smutně řekl: „Už nemám čím vás odměnit, obchody nejdou, přijďte ale zase...“ Výrostci už nepřišli. Jejich vnitřní motivace – zlobit dospělého – se podařilo změnit za zevní motivaci, dělat to za peníze. Když odměna nepřišla, ztratili motivaci pokračovat.

Když si vzpomenu na počátky plateb za výkon po vzniku zdravotních pojišťoven a postupné stanovení limitů, vypadá to velmi podobně. Vnitřní motivace dělat kvalitně svou práci byla nahrazená zevním hodnocením pomocí výkonů. Rychle vedla u lékařů k preferenci výkonů, které byly lépe hodnoceny a postupnému vymizení méně lukrativních

výkonů. Psychoterapie je hodnocena málo lukrativně, pokud vezmeme v úvahu čas, po který trvá. Stanovení limitů ve výkonech pak posléze vedlo téměř k vymizení psychoterapie z ambulancí – je nerentabilní. To, že si pacienti stěžují, že na ně má psychiatr 10 minut, napíše jim jenom léky a pak je pošle domů, je v zásadě nezajímavé. Konkurence, kterou by si pacient mohl vybrat, psychoterapii také nedělá. Psychoterapie se proto začíná přesouvat plně do rukou psychologů, ovšem i pro ty je lukrativnější dělat psychologická vyšetření. Postupně se stávají jediným skanzenem psychoterapie denní sanatoria. Z tohoto hlediska je jich však velmi málo. Pak je dlouhodobá psychoterapie dostupná u psychoanalytiků, u kterých si však terapii musí pacient platit sám. Takto movitých pacientů je však málo.

Jako člen výboru několika společností trávím pravidelně první středy v měsíci na schůzích. Je překvapením, jak menší společnosti jsou schopny dobře kooperovat, hledat kompromisy a uvažovat nad věcmi, které se týkají celé společnosti a hledat řešení, která nejsou sobeckými zájmy jednotlivých členů. To je velmi povzbudivé. Není tomu tak na výborech „velkých společností“, kde v pozadí jde téměř vždy o prestiž, moc nebo kontrolu. Je zajímavé vidět jak silné jsou konflikty mezi různými zájmovými skupinami a potřeby celé společnosti jdou poněkud stranou. Je smutné vidět boje našich velikánů, intriky, decentně skryté rány pod pás, vzájemné pomlouvání. Velmi to připomíná boje na naší politické scéně. Tam se taky zdá, že potřeby řadového občana jdou stranou. Pro psychiatrickou obec je však důsledek této řevnivosti evidentní. Jsme vnitřně oslabení při jednání v rámci prosazení výše úhrad od pojišťovny, psychiatrická oddělení má mizivé ohodnocení, celková částka ze zdravotního rozpočtu věnovaná psychiatrii je nižší, než je obvyklé v okolních zemích. Jako společnost se nejsme schopni prosadit vůči jiným „tygrům“, kteří jsou více jednotní, alespoň ve vystupování navenek.

V posledním roce jsme s Dagmarou Seifertovou věnovali neuvěřitelné množství času na editování „Doporučených postupů v psychiatrii“. Spolupracovalo s námi poctivě téměř 40 spoluautorů ze všech možných pracovišť v republice a vesměs odvedli velmi kvalitní práce. Na těchto postupech jsme pracovali jako na zakázce, kterou jsme dostali jako

povinnost – byl to jeden z praktických výstupů, který byl požadován po Centru neuropsychiatrických studií. Nevím, nakolik je výsledek dobrý nebo špatný, to ať čtenáři posoudí. Kvalitní recenzenti však publikaci hodnotili velmi dobře. Přesto kolem publikace vznikly boje, které mě zaskočily mírou záští a nepřejícnosti, skrytými manévry, pomluvami i otevřenými půtkami. Je mi to líto a cítím to jako zneuznání naší práce. Přitom poslední doporučení

vyšla už dávno, a dávno neplatí, a nová, která chystá Psychiatrická společnost, jsou zatím ve stadiu zrodu, váhavosti, nejasností o formě a obsahu, a nevěřím, že v dohledné době spatří světlo světa.

Co říci na závěr. Mrzí mě, že jsme takto rozděleni. Velmi se mi nechce patřit do žádného z „táborů“ a velmi si přeji, abychom se sjednotili, dělali věci z vnitřní motivace a pro zájem celku. A až přijde jaro, začnu zase naivně doufat, že to vyjde.

Dodáno redakci: 21. 10. 2004

MUDr. Ján Praško, CSc.

OZNÁMENÍ

ABC Slovenský inštitút pre výcvik v kognitívne behaviorálnej terapii oznamuje všetkým záujemcom, že plánuje v spolupráci s Českou společností KBT

uskutočniť

1. slovenskú konferenciu KBT na tému : „KBT A PSYCHOFYZIOLOGICKÉ METÓDY, VARIA“.

Konferencia sa uskutoční **13.–15. 5. 2005**

v Liptovskom Mikuláši na Mestskom úrade.

Poplatok: 800,- Sk (neplatia aktívny účastníci konferencie).

Dňa **12. 5. 2005** sú plánované predkonferenčné workshopy:

- MUDr. Ján Praško: Emočná reštruktúracia v KBT a liečba hypochondrickej poruchy

- MUDr. Petr Možný: Nový prístup v liečbe depresie
- PhDr. Pavel Krivulka: Kardiorespiračný bio-feedback v klinickej praxi

Cena: 500,- Sk za workshop.

Záujemcov o aktívnu účasť prosíme o zaslanie témy, časového rozsahu prednášky **do konca februára 2005** e-mailom alebo poštou. Ostatných prosíme, aby svoju účasť na konferencii potvrdili e-mailom alebo poštou (stačí uviesť meno, adresu).

Kontakty:

ABC - Slovenský inštitút pre výcvik v KBT,
Garbiarska 3948, 031 01 Liptovský Mikuláš,
Slovenská republika,
tel. +421 - 445514844, fax +421 - 445528797,
abckbt@stonline.sk, www.abckbt.sk

CENA CYRILA HÖSCHLA

Nadace Academia Medica Pragensis

vypisuje

Cenu Cyrila Höschla,

jejímž cílem je významně přispět ke zvýšení prestiže českého psychiatrického výzkumu v mezinárodním měřítku. Cenu obdrží první autor originální vědecké práce publikované in extenso v řádném čísle (nikoli v supplementu) odborného lékařského časopisu, který má poslední publikovaný a mezinárodně uznávaný impakt faktor vyšší než 7. Práce musí pocházet z českého psychiatrického pracoviště, které musí být v článku uvedeno jako pracoviště prvního autora.

Cena je dotována částkou 100 000 Kč.

Žádosti o cenu spolu se stručným životopisem a separátem publikované práce lze zasílat do 31. 12. 2005 na adresu: Nadace Academia **Medica Pragensis, Španělská 10, Praha 2,**
e-mail: nadace@amepra.com

O udělení ceny rozhoduje správní rada Nadace, která si vyhrazuje právo cenu při nesplnění podmínek neudělit.